

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-2-51 (Özelleştirme Nihai Bildirim)
Karar Sayısı : 05-48/681-175
Karar Tarihi : 21.7.2005

10 **A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan Üyeler : Mustafa PARLAK
: Tuncay SONGÖR, Rifki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER : Murat ÇETİNKAYA, Ali DEMİRÖZ, Hakan Suat ÖLMEZ, Arif Ogün SARI, Hakan BİLİR, Ekrem KALKAN, Ali ARIÖZ

20

C. BİLDİRİMDE BULUNAN: - T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Ziya Gökalp Cd. No: 80 Kurtuluş – Ankara

D. TARAFLAR : - Türk Telekomünikasyon A.Ş.
Turgut Özal Bulvarı Aydınlikkevler-Ankara

- Oger Telecoms Ortak Girişim Grubu
Sitteen Street , Malaz Riyad,
Suudi Arabistan Krallığı

30

Temsilcisi: Av. Dr. Mehmet Kömürcü
İnönü Cad., Ogan Apart. No:53 Kat:4
34437 Gümüşsuyu-İstanbul

- Etisalat Ortak Girişim Grubu
Hereke Sokak No:10 06700 GOP-Ankara

40

E. DOSYA KONUSU : Türk Telekomünikasyon A.Ş. (Türk Telekom)'nin %55 oranındaki hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesine yönelik izin talebi.

F. DOSYA EVRELERİ : T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (Özelleştirme İdaresi)'nin, özelleştirme kapsam ve programına alınan Türk Telekom'un en az %51 oranındaki hissesinin özelleştirilmesine ilişkin olarak, 1998/4 sayılı Tebliğ'in 3. maddesinin birinci fıkrası ve 4. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, 13.7.2004 tarih ve 3833 sayılı önbildirimi üzerine hazırlanan Mesleki

05-48/681-175

50 Daire Görüşü, 4.8.2004 tarih ve 2959 sayılı yazı ile Özelleştirme İdaresi'ne gönderilmiş, anılan Tebliğ'in ilgili hükmü gereğince hazırlanan Özelleştirme İdaresi görüşü 17.8.2004 tarih ve 7875 sayı ile, Telekomünikasyon Kurumu'nun görüşü ise 25.8.2004 tarih ve 9265 sayı ile Rekabet Kurumu kayıtlarına intikal etmiştir.

Dosya konusu özelleştirme işlemi ile ilgili ön bildirim üzerine hazırlanan Mesleki Daire Görüşü ile Özelleştirme İdaresi ve Telekomünikasyon Kurumu'nun görüşleri, Rekabet Kurulu'nun 2.9.2004 tarihli toplantısında değerlendirilmiştir. Yapılan görüşmeler sonucunda belirlenen Kurul Görüşü, 1998/4 sayılı Tebliğ'in 4. maddesi gereğince Özelleştirme İdaresi'ne bildirilmiştir.

60 Söz konusu özelleştirme işlemi ile ilgili olarak, Özelleştirme İdaresi'ne teslim edilen ihale dokümanları arasında yer alan bildirim formları, Özelleştirme İdaresi'nin, Kurum kayıtlarına 27.6.2005 tarih ve 4391 sayı ile intikal eden yazısı eki ile Kuruma ulaştırılmıştır. Özelleştirme İdaresinin 5.7.2005 tarih ve 4585 sayılı yazısında, ihalenin 1.7.2005 tarihinde sonuçlandığı ve sırasıyla, Oger Telecoms Ortak Girişim Grubu ve Etisalat Ortak Girişim Grubu'nun en yüksek teklifleri verdikleri belirtilerek, 1998/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi uyarınca devralma işleminin hukuki geçerlilik kazanabilmesi için izin başvurusunda bulunulmuştur. Özelleştirme İdaresi'nin 1998/4 sayılı Tebliğ çerçevesinde Rekabet Kurumu'na yapmış olduğu izin başvurusundan sonra 6.7.2005 tarih ve 2546 sayılı yazı ile 70 4502 sayılı Kanun ile değişik 2813 sayılı Telsiz Kanunu'nun 7. maddesi uyarınca Telekomünikasyon Kurumu'nun konuya ilişkin görüşü talep edilmiştir.

Dosya konusu özelleştirme işlemi ile ilgili Telekomünikasyon Kurumu'nun cevabi yazısı 12.7.2005 tarih ve 4783 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

Ayrıca, 7.7.2005 tarih ve 2576 sayılı yazı ile Özelleştirme İdaresi'nden ek bilgi talep edilmiş, söz konusu bilgiler 12.7.2005 tarih ve 4797 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

80 Başvuru konusu işlem ile ilgili, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi, 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında takip edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" ve 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" çerçevesinde yapılan inceleme ve değerlendirmeler, Türk Telekom'un özelleştirilmesine ilişkin olarak gerçekleştirilen ihalede en yüksek teklifleri verdikleri bildirilen Oger Telecoms Ortak Girişim Grubu ve Etisalat Ortak Girişim Grubu'nun Özelleştirme İdaresi aracılığıyla Kuruma göndermiş oldukları bildirim formları ve ayrıca tarafların Kurum'a iletmış oldukları ek bilgiler esas alınarak yapılmıştır.

90 Bu çerçevede yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 18.7.2005 tarih, 2005-2-51/Öİ-05-MÇ sayılı Nihai Bildirim Raporu, 18.7.2005 tarih, REK.0.06.00.00-

05-48/681-175

120/78 sayılı Başkanlık Önergesi ile 05-48 sayılı Kurul gündemine alınarak Karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da;

Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin %55 oranındaki hissesinin blok satış yoluyla özelleştirilmesi için yapılan ihalede en yüksek teklif sahipleri olan;

- 100
- Oger Telecoms Ortak Girişim Grubu ve
 - Etisalat Ortak Girişim Grubu'nun

her ikisinin de Türk Telekom'un %55 oranındaki hissesini devralmasının, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında, bir hakim durum yaratmaya veya bir hakim durumu güçlendirmeye yönelik olarak, rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağı ve bu nedenle başvuru konusu işleme izin verilmesinin uygun olacağı ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE TESPİTLER

110 H.1. TARAFLAR

H.1.1. TÜRK TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.

- 120
- 10.6.1994 tarih ve 4000 sayılı "Telgraf ve Telefon Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun" hükümleri gereğince, PTT İşletmesi Genel Müdürlüğü, T.C. Posta İşletmesi Genel Müdürlüğü (Posta İşletmesi) ve Türk Telekom olmak üzere ikiye bölünmüştür. Söz konusu Kanun ile posta ve telgraf tesis ve işletmesine ilişkin hizmetlerin görülmesi Posta İşletmesi'ne verilirken, telekomünikasyon hizmetlerinin görülmesi de Türk Telekom'a verilmiştir. Her iki kuruluş 1995 yılından beri birbirinden bağımsız olarak faaliyetlerini yürütmektedir.

Telekomünikasyon sektörünün serbestleşmesi sürecinde Türk Telekom'la ilgili yasal düzenlemeler yapılarak, Türk Telekom KİT statüsünden çıkarılmış, 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu'na ve özel hukuk hükümlerine tabi bir anonim şirket haline gelmiştir. Türk Telekom'un tüm hisseleri mevcut haliyle Hazine Müsteşarlığı'na aittir.

- 130
- 406 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile Türk Telekom'a, her türlü telekomünikasyon hizmetlerini yürütme ve telekomünikasyon altyapısını işletme yetkisi verilmiştir. 31.12.2003 tarihi itibarıyla Türk Telekom'un, telekomünikasyon şebekeleri üzerinden sunulan ulusal ve uluslararası ses iletimini ihtiva eden telefon hizmetlerindeki tekeli kalkmıştır. Türk Telekom sektördeki faaliyetlerini Telekomünikasyon Kurumu ile imzalamış olduğu görev sözleşmesi çerçevesinde sürdürmektedir.

05-48/681-175

Sermayesi 3.500.000.000.000.000 TL. olan Türk Telekom'un beheri 1.000 TL. bedelli olan A, B, C, D ve E (altın hisse) grubu hisseleri bulunmaktadır. Bu grupların hisse miktarları şu şekildedir:

140

Tablo 1: Devir öncesi Türk Telekom'un hisse yapısı

HİSSE TÜRÜ	HİSSE MİKTARI
A Grubu	1.785.000.000.000
B Grubu	1.190.000.000.000
C Grubu	349.999.999.999
D Grubu	175.000.000.000
E Grubu	1
TOPLAM	3.500.000.000.000

Hazine Müsteşarlığı'nın Türk Telekom'daki pay sahipliğine dayanan oy, yönetim, temsil, denetim vb. hak ve yükümlülükleri Ulaştırma Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

Bildirime konu işlem sonrasında ise, Türk Telekom'un ortaklık yapısı aşağıdaki tabloda belirtilen şekilde olacaktır:

150

Tablo 2: Devir sonrasında oluşacak Türk Telekom'un ortaklık yapısı

HİSSE TÜRÜ	HİSSEDARLAR	HİSSE ADEDİ	HİSSE PAYI (%)
A	Muhtemel Alıcı	1.925.000.000.000	55
B	Hazine Müsteşarlığı	1.574.999.999.999	45
C	Hazine Müsteşarlığı	1	
TOPLAM		3.500.000.000.000	100

Devir sonrasında oluşacak bu ortaklık yapısı çerçevesinde, ileride imzalanacak olan Hissedarlar Sözleşmesi'nin 4.1. maddesine göre, yönetim kurulunda; 3 tanesi B grubu hisseler için, 1 tanesi C grubunu oluşturan altın hisse için olmak üzere toplam 4 üye Hazine Müsteşarlığı tarafından, geriye kalan 6 üye de yatırımcı teşebbüs tarafından atanacaktır.

160

Türk Telekom'un %100 hissesine sahip olduğu GSM operatörü *Aycell Haberleşme ve Pazarlama A.Ş.* ve İş Bankası Grubu ile Telecom Italia Mobile (TIM) tarafından kurulan *İŞ-TİM (Aria), TT&TIM İletişim Hizmetleri A.Ş.* olarak birleşmek suretiyle 23.6.2004 tarihi itibarıyla *Avea* adı ile faaliyetini sürdürmeye başlamıştır. Ticaret unvanı *Avea İletişim Hizmetleri A.Ş.* (Avea) olarak değiştirilen şirketin ortaklık yapısı şu şekildedir:

Tablo 3: Avea'nın ortaklık yapısı

HİSSE TÜRÜ	HİSSEDARLAR	HİSSE ADEDİ	HİSSE PAYI (%)
A	Türk Telekom	2.651.274.012.388	40
B	TIM	2.651.274.012.388	40
C	Türkiye İş Bankası A.Ş.	985.912.386.013	20
C	Trakya Yatırım Holding A.Ş.	229.543.662.286	
C	Efes Holding A.Ş.	57.385.915.571	
C	Türkiye Şişe ve Cam Fab. A.Ş.	45.908.732.457	
C	Anadolu Anonim Türk Sigorta Şti.	4.590.873.245	
C	Anadolu Hayat Emeklilik A.Ş.	2.295.436.622	

TOPLAM

100

170 Bildirim formlarında yer alan bilgiler çerçevesinde, mevcut haliyle, Avea yönetim kurulunun 4 üyesinin Türk Telekom, 4 üyesinin TIM ve 2 üyesinin de İş Bankası Grubu tarafından atandığı anlaşılmaktadır. Yönetim kurulu toplantı nisabı olağan şartlarda 8 olup, kararlar 7 üyenin olumlu oy kullanması ile alınmaktadır. Olağanüstü toplantılarda ise toplantı ve karar nisabı 9'dur.

180 Türk Telekom, GSM hizmetleri alanında faaliyet gösteren Avea'nın da hissedarı konumundadır. Bu çerçevede, Türk Telekom'un %55'lik hissesini devralan teşebbüs, Avea'da da kontrole ortak olacaktır. Bildirim formları ve eklerinde yer alan bilgilere göre; muhtemel alıcı, Türk Telekom'un hisselerinin %55'ini devraldıktan sonra, Türk Telekom tarafından Avea'ya atanacak yönetim kurulu üyelerinin 3 tanesini atamaya hak kazanacaktır. Hazine Müsteşarlığı da geriye kalan 1 üyeyi atamaya devam edecektir.

H.1.2. OGER TELECOMS ORTAK GİRİŞİM GRUBU

Türk Telekom'un özelleştirilmesine ilişkin yapılan ihalede Oger Telecoms Ortak Girişim Grubu (Oger Telecoms OGG) en yüksek teklifi vermiştir.

- Oger Telecoms OGG'nun Ortaklık Yapısı

190 Bildirim formunda verilen bilgiler ışığında, *Oger Telecoms OGG'nun* yapılanmasının aşağıdaki gibi olacağı anlaşılmaktadır.

Oger Telecoms OGG, merkezi Suudi Arabistan Krallığı'nda olan "*Saudi Oger Limited*" (Saudi Oger Ltd.) ve ihalenin kazanılması durumunda ileride yine Suudi Arabistan Krallığı'nda kurulacak olan "*Oger Telecoms LLC*" (OT) adlı teşebbüslerden oluşmaktadır. OT'nin tüm hisseleri Saudi Oger Limited'e ait olacaktır. Oger Telecoms OGG'nin %1 hissesi Saudi Oger Ltd.'ye, %99 hissesi OT'ye ait olacaktır.

200 Ayrıca, Oger Telecoms OGG'nun ihaleyi kazanan teklif sahibi olması halinde bildirim konu hisseleri Türk Telekom'dan devralmak üzere, Oger Telecoms OGG tarafından bir Türk Yatırım Aracı (*NewCo*) kurulacak olup; bu şirketin ortakları OT ve Saudi Oger Ltd. olacaktır. Türk Yatırım Aracı'nın hisselerinin %99'u OT'ye, %1'i de Saudi Oger Ltd.'ye ait olacaktır. Nihai olarak özelleştirmeye konu Türk Telekom hisseleri, Türk Yatırım Aracı tarafından satın alınacaktır.

Tablo 4: Türk yatırım Aracı'nın ortaklık yapısı

Ortak Adı - Ünvanı	Sermaye payı (%)
OT	99
Saudi Oger Ltd	1

05-48/681-175

210 Saudi Oger Ltd.'nin ortaklık yapısı ise aşağıdaki gibidir:

Tablo 5: Saudi Oger Ltd.'nin ortaklık yapısı

No	Saudi Oger Ltd Hissedarı	Doğrudan/ Dolaylı Ortak	Saudi Oger Ltd'de sahip olunan hisse adedi	Yasal statü	Doğrudan ya da dolaylı sahip olunan sermaye oranı %
1	Nazek Asaad Odah	Doğrudan	7,210,125	Gerçek Kişi	9.6135
2	Bahaaeddine Hariri	Doğrudan	187,502,500	Gerçek Kişi	25.0003
3	Saadeddine Hariri	Doğrudan	187,502,500	Gerçek Kişi	25.0003
4	Ayman Hariri	Doğrudan	119,657,500	Gerçek Kişi	15.9543
5	Fahd Hariri	Doğrudan	119,657,500	Gerçek Kişi	15.9543
6	Hind Hariri	Doğrudan	63,578,750	Gerçek Kişi	8.4771

- Oger Telecoms OGG Üyelerinin Faaliyet Alanları

220 Oger Telecoms OGG üyelerinden Saudi Oger Ltd., dünya genelinde genel müteahhitlik ve bina bakımı, elektrikli ve mekanik işler, sınıai işler, telekomünikasyon, multimedya ve bilgi teknolojisi, makine, teçhizat, sistem ve elektronik tesisatların işletimi ve bakımı, peyzaj ve sulama, kamu için bayındırlık hizmeti (enerji ve su), bankacılık ve sigorta, oteller ve gayrimenkul imarı, hastane yönetimi gibi değişik alanlarda faaliyet göstermektedir.

Ortak girişim grubunun diğer üyesi olan OT ise henüz kurulmadığı için faaliyete geçmemiştir.

230 Ayrıca Saudi Oger Ltd.'in vekilinin 8.7.2005 tarihli yazılı açıklamasında; OT'nin Türkiye'de veya dünyanın herhangi bir yerinde halihazırda bir faaliyetinin ve cirosunun bulunmadığı ve kuruluşundan sonra ise tek faaliyetinin, Türk Telekom'un %55 oranındaki hissesini devralacak olan "Türk Yatırımı Aracı"nda (NewCo) ortaklık olacağı teyit edilmiştir.

- Oger Telecoms OGG üyelerinin telekomünikasyon sektöründeki faaliyetleri, ciroları ve pazar payları

Bildirim formuna ek olarak Saudi Oger Ltd. vekili tarafından yapılan 8.7.2005 tarihli yazılı açıklamada yer alan:

240

"Başvuruda bulunan taraf olan Saudi Oger Limited, bu firmanın gerçek kişi hissedarları ve Saudi Oger Limited'in bağlı şirketlerinin Türkiye'de herhangi bir pazarda doğrudan veya dolaylı yoldan hiçbir faaliyetleri ve ciroları bulunmamaktadır."

ifadesiyle Saudi Oger Ltd.'nin doğrudan ya da dolaylı olarak Türkiye'de herhangi bir pazarda faaliyeti olmadığı teyit edilmiştir.

250

- Telecom Italia Mobile International N.V.'nin OT'nin Hissedarı Olması

Oger Telecoms OGG, Özelleştirme İdaresi'ne yapmış olduğu ön yeterlilik başvurusu ile Ortak Girişim Grubu lideri olan OT'nin bazı hisselerinin ihalenin gerçekleşmesi aşamasından sonra potansiyel katılımcılara devredilebilmesine yönelik izin almıştır.

260

Oger Telecoms OGG adına hazırlanan Bildirim Formu'nda, **Telecom Italia International N.V., Telecom Italia S.p.A ve TIM International N.V.**, OT'nin bazı hisselerinin sahibi olabilecek "Muhtemel Alıcılar" olarak tanımlanmıştır. Bu teşebbüslerin tek başlarına ya da birlikte, Oger Telecoms LLC hisselerinin ancak %20'ye kadar olan kısmını devralabilecekleri belirtilmektedir. Aynı bilgi Saudi Oger Ltd. vekilinin 8.7.2005 tarihli yazısındaki;

*"TIM'in Oger Telecoms'taki hisse payının en fazla %20 olması beklenmektedir. **TIM, Oger Telecoms'ta herhangi bir yönetim ve kontrol hakkına sahip olmayacaktır.**"*

ifadeler ile teyit edilmektedir.

270

Bildirim formundaki bilgilere göre, "Muhtemel Alıcıların" katılımının, Oger Telecoms OGG üyesi olan OT'de bir kontrol değişikliğine yol açmayacağı anlaşılmaktadır. Yine Bildirim Formu'nda; Telecom Italia Grubu'na dahil olan Muhtemel Alıcılar'ın hiçbir şekilde NewCo'nun doğrudan hissedarı olmayacakları sadece ihalede kazanan teklif sahibi olunması halinde NewCo'nun kurucularından birisi olacak OT'nin en fazla %20'ye kadar hissedarı olacakları ifade edilmektedir.

280

Saudi Oger Ltd. ve Telecom Italia Mobile International N.V. (TIM), TIM'in Oger Telecoms LLC'ye (OT) katılımı ile ilgili olarak, 25.6.2005 tarihli bir "Katılım ve Hissedarlar Anlaşması" (Hissedarlar Anlaşması) akdetmişlerdir.

Telecom Italia S.p.A. ve TIM, OT'nin hisselerinin devralınması ile ilgili olarak Saudi Oger Ltd. ile görüşmelere devam etmişler ve izin başvurusunun incelenmekte olduğu süreç içinde 4.7.2005 tarihinde Saudi Oger Ltd. ve TIM "Katılım ve Hissedarlar Anlaşması"nı tadil eden ve yeniden düzenleyen yeni bir metin (Anlaşma) imzalamışlardır.

290

Bu "Anlaşma" ile belirlenen OT'nin sermaye ve yönetim kurulunun yapısı, toplantı ve karar nisabları dikkate alındığında, OT'nin kontrolünün Saudi Oger Ltd.'de olacağı görülmektedir.

Bu bilgilere ilaveten, Saudi Oger Ltd. tarafından 13.7.2005 tarihinde gönderilen ek bilgilerde aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir:

“... TIM International N.V. (“TIM”)’in yeni kurulacak olan Türk Yatırım Aracı (“NewCo”)’da sahip olacağı haklara ilişkin bilgi aşağıda sunulmaktadır. Saudi Oger Limited, Kurumunuz incelemesi için sunulmuş olan Oger Telecoms LLC Katılım ve Hissedarlar Anlaşması’nda TIM International N.V. (“TIM”)’e tanınmış olan hakların aynen Türk Yatırım Aracı (“NewCo”) içinde uygulanacağını teyit eder. Daha detaylı belirtmek gerekirse, TIM yeni kurulacak olan Türk Yatırım Aracı (“NewCo”)’nun Yönetim Kuruluna bir üye atama hakkına sahip olacak fakat Oger Telecoms Katılım ve Hissedarlar anlaşmasında tanınanlar dışında herhangi bir hakka ve şirketin kontrolüne sahip olmayacaktır. Belirtildiği üzere, TIM’in mali katkısı sadece 200.000.000 ABD Doları olacaktır.”

Bu ifadelerden de TIM’in, OT’de ve NewCo’da sahip olacağı benzer konumlar itibarıyla kontrol hakkına sahip olmayacağı anlaşılmaktadır.

H.1.3. ETİSALAT ORTAK GİRİŞİM GRUBU

Yapılan ihalede ikinci en yüksek teklifi vermiş bulunan Etisalat Ortak Girişim Grubu (Etisalat OGG), Emirates Telecommunications Corporation Group, Dubai Islamic Bank, Abu Dhabi National Insurance Company ve Cetel Çalık Enerji Telekomünikasyon A.Ş. (Çalık Enerji) tarafından oluşturulmuştur. Başvuru, ortak girişim grubu adına Etisalat OGG tarafından yapılmıştır. Aşağıda ortak girişim grubunun ortakları hakkında bilgiye yer verilmektedir.

- Emirates Telecommunications Corporation Group (Etisalat):

Birleşik Arap Emirlikleri Devleti tarafından 30.8.1976 tarihinde kurulmuş bir devlet iştiraki olan Etisalat, Emirates Telecommunications Holding’den (şirket), bu holdingin yan kuruluşlarından ve ortak teşebbüslerinden oluşmaktadır. Etisalat’ın birincil faaliyet alanı telekomünikasyon hizmetleri, medya ve ekipman hizmetlerini içermektedir. Anılan faaliyetler şirket, şirketin yan kuruluşları, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan Krallığı ve Tanzania’daki yan kuruluşları ve teşebbüsleri aracılığıyla yürütülmektedir. Grubun bunun dışında Katar, Sudan ve Pakistan telekomünikasyon sektörlerinde de yatırımı bulunmaktadır. Birleşik Arap Emirlikleri’nin Etisalat’ın ortaklık yapısındaki payı %60’dır. Diğer ortaklar ise hissedarlık oranı %1,8’i aşmayan Birleşik Arap Emirlikleri vatandaşı olan gerçek kişilerdir.

- Dubai Islamic Bank

1975 yılında Dubai Emirliği’nce alınan bir karar ile kurulan ve en büyük hissedarları %29,8 ile Dubai Emirliği, %7,19 ile Saeed Ahmet Lootah olan Dubai

05-48/681-175

Islamic Bank, başta bankacılık olmak üzere basım, işgücü hizmetleri, gayrimenkul yatırımları, sigortacılık gibi çeşitli alanlarda faaliyet göstermektedir.

340

- Abu Dhabi National Insurance Company (ADNIC)

1972 yılında her türlü sigorta ve reasürans hizmeti vermek üzere kurulan ADNIC, Abu Dhabi Yatırım Kurumuna ait olan bir şirkettir. Şirkette, Yatırım Kurumu %23.7, Khalaf bin Ahmad Otaiba %10.1, Sheikh Tahnoon bin Mohammad % 5.3 hisseye sahiptir.

- Cetel Çalık Enerji Telekomünikasyon AŞ. (Cetel)

350

Etisalat OGG'nun Türkiye'de yerleşik tek şirketi olan Cetel, Çalık Grubu'nun %99,99 kontrolü altında bulunan Çalık Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. Çalık Grubu'nun bankacılık, enerji, inşaat, tekstil, gübre ve turizm alanlarında faaliyetleri bulunmaktadır. Ortak girişim grubuna katılan Cetel vasıtasıyla Çalık Grubu, Mayıs 2005 tarihinde Amavutluk Telekom'un %76 hissesini satın almıştır.

- Etisalat OGG'nun Ortaklık Yapısı

360

Etisalat OGG üyeleri, ihaleyi kazanmaları halinde, özelleştirilen Türk Telekom hisselerinin aralarında dağılımı konusunda aşağıdaki şekilde anlaşıklarını bildirmektedirler:

Tablo 6: Etisalat OGG ortaklık yapısı

ORTAK	% PAY
ETISALAT	30
DUBAI KALKINMA BANKASI	5
ADNIC	5
CETEL	15
TOPLAM	55

Ortak girişim anlaşması çerçevesinde taraflar işlem neticesinde başarılı teklif sahibi olmaları halinde Türkiye'de bu amaca yönelik olarak bir anonim şirket kuracaklardır. Taraflar ortak girişim grubunun ihaleyi kazanmaları durumunda Türk Telekom'un yönetimi ve işletilmesi hakkını münhasıran Etisalat'a vermeyi kabul etmişlerdir.

370

Ortak Girişim Grubu taraflarından hiçbirinin Türkiye'de telekomünikasyon sektörüne yönelik faaliyeti bulunmamaktadır.

H.2. İLGİLİ PAZAR

H.2.1. Genel Olarak

05-48/681-175

380 Dosya konusu işlemin Türk Telekom'un devrini öngörmesi nedeniyle, işlem sonucunda etkilenen pazarlar Türk Telekom'un faaliyet gösterdiği pazarlar olacaktır. Özelleştirme sürecinde, özelleştirme öncesinde Türk Telekom tarafından sunulan Kablo TV hizmetleri, uydu haberleşme hizmetleri ve deniz haberleşme ve seyir güvenliği hizmetlerinin çeşitli düzenlemelerle Türk Telekom bünyesinden ayrılması nedeniyle, işlemin değerlendirilmesine esas olacak ilgili pazarlar Türk Telekom'un özelleştirme sonrasında sağlayacağı hizmetler göz önüne alınarak tanımlanacaktır.

Bu çerçevede Türk Telekom'un üç temel faaliyet alanı ve bu alanlarda sunduğu toptan ve perakende hizmetler ana hatlarıyla aşağıda belirtilmektedir:

- 390 - *Yerel telefon şebekesi üzerinden (PSTN) ses ile ilgili verilen perakende ve toptan hizmetler.* Şehir içi ve uzak mesafe telefon hizmetleri ile rehber yardım hizmetleri, özel servis numaraları, ankesörlü telefon hizmetleri gibi katma değerli hizmetler (Perakende); şebeke erişim hizmetleri (yerel ağa erişim, ortak yerleşim, tesis paylaşım hizmetleri), çağrı başlatma ve çağrı sonlandırma hizmetleri (Toptan).
- 400 - *Mobil telekomünikasyon şebekeleri üzerinden verilen perakende ve toptan hizmetler.* GSM üzerinden sunulan ses hizmetleri, kısa mesaj hizmeti ve katma değerli hizmetler (WAP, GPRS, vb.), analog selüler hizmetler (araç telefonu) ve çağrı hizmetleri (Perakende); çağrı sonlandırma, ulusal ve uluslararası roaming hizmetleri (Toptan).
- *Veri ve internet ile ilgili perakende ve toptan hizmetler:* Dar bant ve geniş bant internet erişim hizmetleri, veri iletim kapasitesi sağlama hizmetleri (ISDN BA/PA, ATM, Frame Relay, Turpak) (Perakende); ulusal ve uluslararası kiralık devre hizmetleri, internet arabağlantı hizmetleri, şebeke erişim hizmetleri (Toptan).

410 Türk Telekom tarafından sunulan bu hizmetler dikkate alınarak dosya konusu işlemin değerlendirilmesinde esas alınması gereken ilgili ürün ve coğrafi pazar tanımları aşağıda yapılmaktadır.

H.2.2. İlgili Ürün Pazarı

Ürün ya da hizmetlerin yer aldığı ilgili ürün pazarlarının tanımlanmasında arz ve talep bakımından ikame edilebilirlik temel kriter olarak esas alınmaktadır.

420 Bu çerçevede öncelikle, telekomünikasyon hizmetlerine yönelik pazar tanımlarında telekomünikasyon hizmetlerinin "toptan" ve "perakende" olarak ikiye ayırıldığının ve ayrı pazarlar olarak kabul edildiğinin belirtilmesi gerekmektedir. Bu şekilde bir ayırımı gidilmesinin en önemli nedeni, her iki grubun taleplerinin birbirinden farklı olmasıdır. Perakende tüketiciler genellikle sadece kendilerine ulaşan ürün veya hizmetleri tüketme eğiliminde iken, toptan hizmet satın alan

05-48/681-175

teşebbüsler, bu hizmetleri, sundukları hizmetlerin bir girdisi olarak temin etmektedir.

430 Telekomünikasyon hizmetleri ile ilgili yapılan pazar tanımlarında belirtilmesi gereken bir başka ayırım ise bireysel ve kurumsal kullanıcılara sunulan hizmetler için yapılan ayırımdır. Bazı hizmetler sadece kurumsal müşteriler tarafından talep edilirken bazı hizmetler sadece bireysel kullanıcılar tarafından talep edilebilmektedir.

440 Bu ayrımlar göz önüne alınarak öncelikle ses hizmetleri bakımından pazar tanımı ele alınacaktır. Ses hizmetleri temel olarak sabit hatlar (PSTN ve Kablo TV) ve mobil şebekeler (GSM ve NMT 450) üzerinden sunulmaktadır. Sabit hatlar üzerinden ses hizmetleri Türkiye’de genel olarak PSTN üzerinden arz edilmektedir. Kablo TV şebekesi üzerinden halihazırda diğer şebekelerle irtibatlı bir telefon hizmeti verilemediği göz önünde bulundurularak, sabit hatlar üzerinden sadece PSTN yoluyla telefon hizmeti sunulduğu dikkate alınmalıdır. Mobil ses hizmetleri de temel olarak GSM üzerinden sunulmaktadır.

Bu çerçevede farklı nitelik taşıyan ve farklı amaç ve ihtiyaçlara yönelik olan sabit telefon hizmetleri ile mobil telefon hizmetlerinin halihazırda çift taraflı olarak halihazırda ikame olmadığı göz önüne alınarak, ilgili işlemin değerlendirilmesi bakımından “*PSTN ses hizmetleri pazarı*” ve “*GSM ses hizmetleri pazarı*”nın ayrı üst pazarlar olarak ele alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

450 Her iki üst pazar içerisinde toptan ya da perakende hizmetler bakımından veya hizmeti kullanan bireysel ve kurumsal kullanıcılar dikkate alınarak alt ürün pazarlarının tanımlanması mümkündür. Ayrıca, PSTN ve GSM üzerinden sunulan ses hizmetleriyle birlikte çeşitli katma değerli hizmetler de sunulmaktadır. Bu çerçevede, PSTN üzerinden sunulan perakende ses hizmetleri “*şehir içi telefon hizmetleri*”, “*uzak mesafe telefon hizmetleri*” ve “*katma değerli hizmetler*” olarak farklı ürün pazarlarına ayrılabilir. PSTN üzerinden sunulan ses hizmetleri toptan pazarlar dikkate alındığında ise “*çağrı başlatma hizmetleri*”, “*çağrı sonlandırma hizmetleri*” ve “*şebekeye erişim hizmetleri*” olarak alt pazarlara ayrılabilir.

460 GSM ses hizmetleri açısından bakıldığında, perakende olarak sunulan “*GSM ses hizmetleri*” ve “*katma değerli hizmetler*”in yanında toptan olarak “*çağrı sonlandırma hizmetleri*”, “*ulusal ve uluslararası roaming hizmetleri*” şeklinde alt pazarların tanımlanabileceği görülmektedir. Ayrıca araç telefonu olarak da bilinen analog mobil şebekesi (NMT 450) üzerinden verilen ses hizmetleri GSM ses hizmetleri pazarına dahil edilmemektedir.¹

Bununla birlikte, Türk Telekom’u almaya aday iki grubun da söz konusu alanlarda herhangi bir faaliyetlerinin bulunmaması ve en dar pazar tanımı yapılsa bile 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi çerçevesinde yapılacak değerlendirmenin sonucunun

¹ 20.7.2001 tarih ve 01-35/347-95 sayılı Rekabet Kurulu Kararı

470 değişmeyecek olması nedeniyle, bu pazarlarla ilgili ayrıntılı bir analize gerek duyulmamıştır. Bu çerçevede, ses hizmetleri bakımından “PSTN (sabit hatlar) üzerinden sunulan ses hizmetleri” ve “GSM üzerinden sunulan ses hizmetleri (mobil ses hizmetleri)” olmak üzere iki ayrı ilgili ürün pazarı tanımlanmıştır.

480 Veri ve internet hizmetleri açısından bakıldığında, Türk Telekom’un hem perakende hem de toptan hizmetler sunduğu görölmektedir. Perakende hizmetler bakımından internet erişim hizmetleri internete erişim hızları, erişim hızlarına bağlı olarak internet üzerinden destekledikleri hizmet türleri arası farklılıklar, kullanıcılara istenilen anda (on-demand access) ya da sürekli (always-on) bir bağlantı sağlamaları, aynı anda diğer (ses iletimi gibi) hizmetlerin de sunulmasına olanak tanıyıp tanınamaları, erişim hızının talep halinde anında değişip değişmemesi, kullanılan cihazların farklılıkları ve bu farklılığın getirdiği maliyet gibi unsurlar nedeniyle “dar bant internet erişim hizmetleri” ve “geniş bant internet erişim hizmetleri” olarak farklılaşmaktadır.

Perakende veri hizmetleri ise farklı teknolojiler (ATM, Frame Relay, ISDN BA/PA gibi) kullanılarak kullanıcılara sağlanan iletim kapasiteleridir.

490 Veri ve internet hizmetleri bakımından toptan hizmetler temel olarak “ulusal ve uluslararası kiralık hat hizmetleri”, “internet arabağlantı hizmetleri” ve “yerel şebekeye erişim hizmetleri” olarak üçe ayrılabilir.

500 Veri ve internet hizmetlerine yönelik olarak yukarıda yapılan temel ayrımların ötesinde arz ve talep özellikleri dikkate alınarak daha dar perakende ve toptan pazar tanımları yapılması mümkündür. Ancak, ses hizmetlerinde olduğu gibi, Türk Telekom’un %55 oranındaki hissesini devralmaya aday iki grubun da söz konusu alanlarda herhangi bir faaliyetlerinin bulunmaması ve en dar pazar tanımı yapılsa bile değerlendirmenin sonucunun değişmeyecek olması nedeniyle, veri ve internet hizmetlerine yönelik olarak da ayrıntılı bir analize gerek görölmemiştir. Bu bağlamda, yukarıda belirtilen ayrımlar göz önüne alınarak aşağıdaki ürün pazarları tanımlanmıştır:

- dar bant internet erişim hizmetleri pazarı,
- geniş bant internet erişim hizmetleri pazarı,
- veri hizmetleri pazarı,
- ulusal ve uluslararası kiralık hat hizmetleri pazarı,
- internet arabağlantı hizmetleri pazarı,
- yerel şebekeye erişim hizmetleri pazarı.

510 H.2.3. İlgili Coğrafi Pazar

Telekomünikasyon hizmetleri için yetkilendirmeler genel olarak ulusal düzeyde yapılmaktadır. Türkiye sınırları içinde yukarıda tanımlanan ilgili ürün pazarları açısından rekabet koşullarının farklılık arz ettiği ayrı bölgelerin söz konusu

olmaması nedeniyle, ilgili coğrafi pazar Türkiye Cumhuriyeti olarak tespit edilmiştir.

520 İ. DEĞERLENDİRME VE HUKUKİ DAYANAK

I.1. İşlemin Niteliği Bakımından Yapılan Değerlendirme

Bildirime konu olan işlem, Özelleştirme İdaresi tarafından, 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu ve özelleştirme mevzuatı çerçevesinde, hisselerinin tamamı Hazine'ye ait olan Türk Telekom'un, %55 oranındaki hissesinin blok olarak satışı yoluyla özelleştirilmesi kapsamında yapılacak bir hisse devir işlemidir.

530 Kurum'a gönderilen bildirim formları ve diğer ek belgeler arasında yer alan; Hazine, Yatırımcı ve Garantörler arasında Türk Telekom hisselerinin %55'inin satışına ilişkin olarak imzalanacak "*Hisse Satış Sözleşmesi*"nin nihai taslak metninin ekinde yer alan "*Hissedarlar Sözleşmesi*" ve "*Ana Sözleşme*"de;

"Yönetim Kurulu, Hissedarlar tarafından aşağıdaki şekilde aday gösterilecek en çok 10 üyeden oluşur:

- 540
- (a) Yatırımcı, Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilmek üzere 6 aday gösterme hakkına sahiptir
 - (b) Hazine;
 - (i) Hisselerin % 30 veya daha fazlasını elinde tuttuğu müddetçe, Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilmek üzere 3 aday gösterme hakkına sahip olacaktır; veya
 - (ii) Hisselerin %15 veya daha fazlasına sahip olması halinde (fakat %30'dan daha az) Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilmek üzere 2 aday gösterme hakkına sahip olacaktır
 - (c) Hazine Altın Hisse'yi elinde tuttuğu müddetçe Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilmek üzere ayrıca Altın Hisse için 1 aday gösterme hakkına sahip olacaktır².

² **406 sayılı Kanun: Ek Madde 17** - (Ek:10/6/1994 4000/2 md.; İptal: Ana. Mah.'nin 22/12/1994 tarih ve E.1994/70, K.1994/65-2 sayılı Kararı ile; Yeniden düzenleme: 3/5/1995 4107/1 md.) (Değişik: 12/5/2001 - 4673/3 md.) (Değişik: 16/6/2004 - 5189/2 md.) Türk Telekomun, yetkili kurullarında alınacak kararlarda, ekonomi ve güvenlik ile ilgili olarak millî yararların korunması amacıyla Devlete söz ve onay hakkı verecek bir adet imtiyazlı hisse dışındaki tüm hisseleri satılabilir. İmtiyazlı hisse, millî yararların korunması amacıyla ana sözleşme değişiklikleri, yönetim kontrolünü etkileyecek oranlardaki nama yazılı hisselerin devri ve nama yazılı hisselerin devrinin pay defterine işlenmesi konularında söz ve onay yetkisine sahiptir. (Değişik: 21/1/2004 - 5071/1 md.) Türk Telekom yönetim kurulunda imtiyazlı hisseyi temsilen bir üye bulundurulur. Bu üye Ulaştırma Bakanlığınca atanır. İmtiyazlı hisse sahibinin Genel Kurula katılma ve konuşma hakkı vardır. İmtiyazlı hisse sahibi, sermaye artırımlarına katılmaz ve kârdan pay almaz.

550 (d) *Hissedarlardan her biri, hisselerine bağlı oylarını bu madde uyarınca aday gösterilen Yönetim Kurulu üyelerinin seçilmesi için kullanacaklardır.”*

ifadeleri ile birlikte,

“... daha yüksek nisaplar öngörülmediği müddetçe, Yönetim Kurulu Kararları toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verilir.”

ifadeleri yer almaktadır.

560 Yukarıda yer verilen ifadeler çerçevesinde, Türk Telekom'un %55 oranındaki hissesinin blok olarak satışı ile şirketin kontrolünün, bir önceki duruma göre değişiklik arz edeceği açık bir biçimde görülmektedir. Bu nedenle, incelemeye konu olan işlem, 1997/1 sayılı Tebliğ'in *Birleşme veya Devralma Sayılan Haller* başlıklı 2. maddesinde yer alan hükümler uyarınca bir devralma işlemidir.

I.2. İşlemin Bildirimi Açısından Yapılan Değerlendirme

1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'in, *İzne Tabi Birleşme veya Devralmalar* başlığı altındaki 4. maddesinin;

570 *“Bu Tebliğ'in 2. maddesinde belirtilen bir birleşme veya devralma sonucunda birleşmeyi veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin, ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın % 25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmi beş trilyon Türk Lirasını aşması halinde Rekabet Kurulu'ndan izin almaları zorunludur.”*

580 hükmü ve 1998/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi uyarınca, Türk Telekom'un ilgili ürün pazarlarındaki pazar payı³ ve cirosunun⁴ Tebliğ'de öngörülen eşikleri aşması nedeniyle söz konusu işlem, ilgili Tebliğ çerçevesinde Rekabet Kurulu'nun iznine tabi bir devralma işlemidir.

I.3. Rekabet Kurulu'nun Türk Telekom Özelleştirmesine İlişkin Görüşünde Yer Alan Hususlar Açısından Yapılan Değerlendirme

Rekabet Kurulu'nun 2.9.2004 tarihli ve 04-57/797 sayılı toplantısında Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin özelleştirilmesine ilişkin olarak,

“A.

590 1. *Kablo TV altyapısının, bu altyapıya ilişkin mülkiyet ve işleme dair tüm haklar ile birlikte en geç Türk Telekom'un devir işlemini takip eden bir*

³ Örneğin; Türk Telekom'un faaliyet gösterdiği pazarlardan PSTN üzerinden sunulan ses hizmetleri pazarında pazar payı %100'e yakındır.

⁴ Örneğin; teşebbüsün, sabit telefon şebekesi üzerinden verilen ses hizmetlerine ilişkin 2004 cirosu yaklaşık 7 katrilyon TL'dir.

yıllık süre zarfında tamamlanmak üzere ayrı bir tüzel kişilik haline getirilmesi ve bu tüzel kişinin kontrolünün devredilmesi,

2. TTNNet internet servis sağlayıcılığı faaliyetlerinin, en geç Türk Telekom'un devir tarihini takip eden altı aylık süre zarfında tamamlanmak üzere diğer iş birimlerden ayrı bir tüzel kişiliğe kavuşturulması,
3. GSM mobil telekomünikasyon hizmetleri pazarında hakim durumda olan teşebbüsün tek başına ihaleye katılmasına izin verilmemesi; bu teşebbüsün herhangi bir konsorsiyum içerisinde ihaleye katılabilmemesinin ancak bu kuruluşun Türk Telekom üzerinde doğrudan ya da dolaylı kontrol hakkına sahip olamaması halinde mümkün olabileceği; bu teşebbüsü doğrudan ya da dolaylı biçimde kontrol eden kişi ya da grupların Türk Telekom ihalesine tek başlarına, birlikte ve/veya ayrı ayrı herhangi bir konsorsiyum içerisinde katılabilmelerinin, ancak ihale sonrasında bu teşebbüsteki ve/veya bu teşebbüs üzerinde doğrudan ya da dolaylı kontrol hakkına sahip her türlü teşebbüsteki kontrol hakkı tanıyan tüm araçları kendi ekonomik bütünlükleri dışında bir şahsa devretmeleri halinde mümkün olacağı,
4. Özel İletişim Vergisi nedeniyle Türk Telekom ile altyapılardan yararlanan işletmeciler arasında doğan eşitsizliğin devir öncesi giderilmesi,

doğrultusunda özelleştirme yapılmasının ileride daha rekabetçi piyasa yapısının oluşmasının sağlanması yönünden yararlı olacağı,

B.

Alıcı adayları belli olduktan sonra 1998/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi uyarınca yapılacak değerlendirmede 4054 sayılı Kanun'un ilgili maddelerine aykırılıklar ve sakıncalar belirlenmesi halinde, devirle ilgili koşul ve yükümlülükler getirilebileceği veya devre izin verilmeyebileceği, dolayısıyla bu hususun ihaleye katılacak teşebbüslerin bilgisine sunulması bakımından ihale şartnamesinde belirtilmesinin gerekli olduğu ..."

sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

Rekabet Kurulu Görüşü'nde belirtilen konular; Kablo TV'nin yapısal olarak ayrıştırılması; Türk Telekom'un internet faaliyetlerini sürdürdüğü TTNNet'in ayrı bir tüzel kişiliğe kavuşturulması; GSM hizmetleri piyasasında hakim konumdaki firma açısından getirilen sınırlamalar ve Özel İletişim Vergisi şeklinde sınıflandırılabilir.

Rekabet Kurulu Görüşü'nün Özelleştirme İdaresi'ne iletilmesini müteakip, Kurul Görüşü'nde bulunan hususlara ilişkin olarak yaşanan gelişmelere aşağıda yer verilmektedir.

I.3.1. Kablo TV'nin Yapısal Olarak Ayrıştırılması

640 Rekabet Kurulu'nun Kablo TV altyapısına yönelik olarak belirtmiş olduğu görüş doğrultusunda, Kablo TV altyapısı ve bu altyapıya ilişkin mülkiyet ve işletime ait tüm haklar, özelleştirme (satış) işlemi dışında tutulmuştur. Bu durum ihale şartnamesi ve hisse satış sözleşmesinde de yer almaktadır.

Ayrıca Kablo TV şebekesi, 21.4.2005 tarih ve 5335 sayılı Kanun'la Türksat A.Ş.'ye devredilmiştir⁵. Bu kapsamda, 18.5.2005 tarihinde Türk Telekom ile Türksat A.Ş. arasında 5335 sayılı Kanun'a Dayanan Ana Devir Protokolü imzalanmış ve söz konusu Protokol'ün 1.7.2005 tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmiştir.

650 I.3.2. TTNET'in Ayrı Bir Tüzel Kişiliğe Kavuşturulması

Rekabet Kurulu Görüşü'nde ulaşılan sonuçlardan birisi de; "TTNet internet servis sağlayıcılığı faaliyetlerinin, en geç Türk Telekom'un devir tarihini takip eden altı aylık süre zarfında tamamlanmak üzere diğer iş birimlerden ayrı bir tüzel kişiliğe kavuşturulması"na yöneliktir.

660 Özelleştirme İdaresi tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 11.7.2005 tarih ve 4703 sayı ile giren yazıda; tüzel kişiliğe ayırma işlemi için Rekabet Kurulu Görüşü'nde, işleme en geç hisse devrini takip eden 6 aylık süre zarfında gerçekleştirilmesine izin verildiğinden, bu konuya *Hisse Satış Sözleşmesi* içinde yer alan ve hisse devrinden önce gerçekleşmesi öngörülen şartlar arasında yer verilmesine gerek duyulmadığı, ancak söz konusu *şartın* 25.11.2005 tarihli *İhale Şartnamesi*'ne dercedildiği ifade edilmiştir.

Buna ek olarak, her iki ortak girişim grubu da, İhale Şartnamesi'nde yer verilen Rekabet Kurulu Görüşü doğrultusunda, TTNet internet servis sağlayıcılığı faaliyetlerinin, en geç Türk Telekom'un devir tarihini takip eden altı aylık süre zarfında tamamlanmak üzere diğer iş birimlerden ayrı bir tüzel kişiliğe kavuşturulacağını yazılı olarak beyan etmişlerdir.

670 I.3.3. GSM Hizmetleri Piyasasında Hakim Konumdaki Firmanın İhaleye Katılım Koşulları

Rekabet Kurulu Görüşü'nde, GSM hizmetleri piyasasında hakim konumda bulunan teşebbüs için getirilen koşullar, Özelleştirme İdaresi tarafından hazırlanan şartnameye dercedilmiştir. Söz konusu Görüş doğrultusunda,

⁵ "Geçici Madde 10. - (Ek: 21/4/2005 – 5335/1-c md)

Türk Telekomun, ortak yerleşim alanları ve kablo tv şebekesinin içinden geçtiği ortak altyapı tesisleri hariç olmak üzere, kablo tv hizmet ve altyapısıyla ilgili tüm taşınır ve taşınmazları, her türlü teçhizat, araç, gereç, malzeme, yazılım ve donanımları, her türlü fikrî ve sınaî hakları ile sair hak, alacak ve borçları, her türlü sözleşmeleri ve kredi anlaşmaları ile leh ve aleyhe açılmış ve açılacak olan davaları, icra takipleri ve halen yürütülen veya sonuçlandırılan tüm idarî inceleme ve soruşturmaları, bütün hak, borç, alacak, yetki ve yükümlülükleri ile birlikte Türksat A.Ş.'ye devredilir. Devir işlemleri üç ay içerisinde yapılacak protokoller ile sonuçlandırılır."

05-48/681-175

Türkiye’de GSM mobil telekomünikasyon hizmetleri pazarında hakim durumda olan teşebbüslerin tek başına ihaleye katılamayacakları şartnamede açık bir şekilde yer almıştır.

680 Buna ek olarak, Özelleştirme İdaresi’nce taraflardan Rekabet Kurulu Görüşü’nde yer alan ifadelere aynen uyacaklarına dair taahhütnameler alınmıştır.

İhale sonrasında, Özelleştirme İdaresi tarafından, Rekabet Kurumu’na izin için bildirilen iki ortak girişim grubu içerisinde, GSM hizmetleri piyasasında hakim konumda bulunan firma yer almamaktadır.

1.3.4. Özel İletişim Vergisi

690 31.7.2004 tarih ve 25539 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5228 sayılı *Bazı Kanunlarda ve 178 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun*’un 38. maddesi ile 13.7.1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun Özel İletişim başlıklı 39. maddesi yeniden düzenlenmiştir. Yapılan bu düzenleme ile her nevi mobil telekomünikasyon işletmeciliği kapsamındaki tesis, devir, nakil ve haberleşme hizmetleri %25, bu kapsama girmeyen diğer telekomünikasyon hizmetlerinin ise %15 oranında özel iletişim vergisine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

700 Söz konusu yasal düzenlemeler incelendiğinde, Rekabet Kurulu Görüşü’nde de açıklandığı üzere, rakiplerine altyapı hizmeti sağlayan ve bunu fatura eden Türk Telekom’un, kendi iş birimlerine sağladığı altyapı hizmetlerini fatura etmemesinden kaynaklanan bir avantaja sahip olduğu görülmüştür.

710 Rekabet Kurulu’nun Görüşünde ifade edilen sakıncalar, Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü tarafından 13.9.2004 tarihinde yayımlanmış olan “Gider Vergileri Sirküleri/4”nde yer alan *”Buna göre, özel iletişim vergisi mükellefleri arasında gerçekleşecek hizmet satışlarında, özel iletişim vergisini ödeyerek hizmeti satın alan mükellef, bu hizmetin satışı sırasında düzenleyeceği faturada önceden ödemiş olduğu özel iletişim vergisini Katma Değer Vergisi Kanunu’nun 29, 30, 32 ve 34. maddelerinde belirtilen hükümler çerçevesinde indirim konusu yapabilecektir”* ifadeleri ile giderilmiştir.

1.3.5. Rekabet Kurulu’nun Görüşünden Sonra Yaşananlar Açısından Yapılan Genel Değerlendirme

Yukarıda yer verildiği üzere, Rekabet Kurulu’nun, Türk Telekom’un özelleştirilmesine ilişkin görüşünde yer alan;

- Kablo TV’nin yapısal olarak ayrıştırılması,
 - GSM hizmetleri piyasasında hakim konumdaki firmanın tek başına ihaleye girememesi ve söz konusu firmada kontrol unsurlarına sahipler açısından getirilen sınırlamalar,
- 720

- Özel İletişim Vergisi ile piyasada yer alan teşebbüsler arasında meydana gelebilecek rekabet eşitsizliği

konularının ihale öncesi ve ihale aşamasında Rekabet Kurulu Görüşü doğrultusunda ele alındığı ve Kurul Görüşü'nde yer verilen sakıncaların giderildiği görülmüştür.

730 Rekabet Kurulu görüşünde yer alan bir diğer konu olan “*Türk Telekom’un internet faaliyetlerini sürdürdüğü TNet’in ayrı bir tüzel kişiliğe kavuşturulması*” için ise, yine Kurul görüşünde en geç hisse devri sonrasına ilişkin 6 ay süre tanınması nedeniyle henüz bir işlem tesis edilmediği, ancak ihale şartnamesinde konuya yer verilmesi, Özelleştirme İdaresi’nden Kurum’a gelen yazı ile konunun tekrar teyit edilmesi ve muhtemel alıcıların bu yöndeki yazılı beyanları göz önüne alındığında, söz konusu husus bakımından özelleştirme işleminde Rekabet Kurulu Görüşü doğrultusunda hareket edildiği anlaşılmaktadır.

740 Bu çerçevede, yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler ışığında, Rekabet Kurulu’nun 2.9.2004 tarihli ve 04-57/797 sayılı toplantısında Türk Telekom’un özelleştirilmesine ilişkin olarak 4 ana başlık altında sunduğu görüşlerin tamamının dikkate alındığı anlaşılmaktadır.

I.4. İşlemin 4054 Sayılı Kanun’un 7. Maddesi Açısından Değerlendirilmesi

750 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi uyarınca, bir birleşme veya devralmanın yasaklanabilmesi için işlemin, ya hakim durum yaratarak ya da mevcut bir hakim durumu güçlendirerek ilgili piyasada rekabeti önemli ölçüde azaltması gerekmektedir. Bu anlamda, başvuru konusu işlemin taraflarının pazardaki konumları ele alınarak, işlem sonucunda bir hakim durum yaratılması ya da mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bunun için de öncelikle Türk Telekom’un özelleştirilmesi için açılan ihalede en yüksek teklifi veren Oger Telecoms OGG ve Etisalat OGG ve bu grupları oluşturan şirket ve kişilerin, doğrudan ve dolaylı olarak Türkiye sınırları içerisinde faaliyet gösteren herhangi bir şirketi kontrol edip etmediklerinin belirlenmesi gerekmektedir.

760 Yukarıdaki bölümlerde belirtildiği üzere, gerçekleştirilen ihalede en yüksek teklifi veren Oger Telecoms OGG, Saudi Oger Ltd. (%1) ve OT (%99) tarafından oluşturulmuştur. OT’nin ise yine en az %80 hissesi Saudi Oger Ltd.’e ait olacaktır.

Saudi Oger Ltd. ve TIM arasında yapılan anlaşmaya göre ise, TIM, OT’nin %20’sine kadar pay sahibi olabilecektir. Ancak, bu oran hiçbir şekilde TIM’i şirketin yönetim ve kontrol hakları üzerinde söz sahibi yapmamaktadır. Bu

05-48/681-175

çerçeve, Oger Telecoms OGG açısından yapılacak değerlendirmeleri Saudi Oger Ltd. şirketini göz önünde bulundurarak yapmak gerekmektedir.

770 Bildirim formu da dahil olmak üzere, tarafımıza iletilen bilgilere göre, Saudi Oger Ltd., bu firmanın gerçek kişi hissedarları ve Saudi Oger Ltd.'in bağlı şirketlerinin Türkiye'de herhangi bir pazarda doğrudan veya dolaylı olarak hiçbir faaliyetleri ve ciroları bulunmamaktadır.

780 Oger Telecoms OGG'nun bir diğer üyesi olan TIM ise, Türk Telekom'un da %40 hissesine sahip olduğu Avea'da %40 hisseye sahiptir. Bu bağlamda konuya Avea açısından bakıldığında, Türk Telekom'un Avea'da sahip olduğu hisseler el değiştirmekte, başka bir deyişle, Türk Telekom'un hisselerini devralacak olan Ortak Girişim Grubu, Avea'nın yönetimine de girmektedir. Daha önce de belirtildiği üzere, Avea'nın yönetimine gelecek olan Oger Telecoms OGG'nun, bu alan da dahil olmak üzere, Türkiye'de herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır.

Değerlendirilmesi gereken bir diğer husus, Avea'nın %40 hissesine sahip olan TIM'in, özelleştirme işlemine taraf Oger Telecoms OGG'nu oluşturacak şirketlerden olan OT'nin %20 hissesine sahip olmasının yaratacağı etkilerdir.

790 Daha önce de ifade edildiği üzere, TIM, OT'nin %20 hissesine sahip olsa dahi, ne OT'nin ne de Oger Telecoms OGG tarafından devralma işlemi için kurulacak yeni şirketin yönetim ve kontrol haklarına sahip olmayacaktır. Bu nedenle, TIM'in Saudi Oger Ltd. ile imzalamış olduğu ve OT'nin %20 hissesine kadar bir paya sahip olmasını sağlayan anlaşma, rekabet hukuku açısından yeni bir durum yaratmamaktadır.

Bildirim formlarında yer alan bilgiler dikkate alındığında, Türk Telekom'un özelleştirilmesi için açılan ihalede en yüksek ikinci teklifi veren Etisalat OGG ve bu grubu oluşturan şirket ve kişilerin, doğrudan ve dolaylı olarak ilgili pazarlarda faaliyet gösteren herhangi bir teşebbüsü kontrol etmedikleri ve bu anlamda Türkiye'de hiçbir faaliyetlerinin bulunmadığı anlaşılmaktadır.

800 Bu çerçevede, başvuruya konu işlem ile Türk Telekom'da Hazine'nin sahip olduğu hisselerin, daha önce Türkiye'de Türk Telekom'un faaliyet gösterdiği pazarlarda hiçbir faaliyeti bulunmayan teşebbüsler tarafından devralınacağı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak; altyapı işletimi ve sabit telefon şebekesi üzerinden ses hizmetleri gibi, faaliyet gösterdiği alanlarda çok yüksek pazar paylarına sahip bir teşebbüs devrediliyor olsa dahi, alıcıların ilgili pazarlarda herhangi bir faaliyetlerinin bulunmaması sebebiyle, başvuru konusu devralma neticesinde pazarın mevcut yapısında bir değişiklik ortaya çıkmayacaktır.

810

Bu anlamda, mevcut dosyada yer alan devralma işleminin herhangi bir pazarda hakim durum yaratılmasına veya mevcut bir hakim durumun güçlenmesine yol

açan bir etkisi olmayacağı ve söz konusu işlem sonucunda Kanun'un 7. maddesine aykırı bir durumun ortaya çıkmayacağı kanaatine ulaşılmaktadır.

820 **J. SONUÇ**

Düzenlenen Rapora ve incelenen dosya kapsamına göre:

Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin %55 oranındaki hissesinin blok satış yoluyla özelleştirilmesi için yapılan ihalede en yüksek teklif sahipleri olan;

- Oger Telecoms Ortak Girişim Grubu ve
- Etisalat Ortak Girişim Grubu

830 için, Rekabet Kurumu'na, 1998/4 sayılı "*Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ*" çerçevesinde yapılan izin başvurusunun, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ve 1997/1 sayılı "*Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ*" çerçevesinde değerlendirilmesi neticesinde;

840 Yukarıda adları belirtilen ortak girişim gruplarından herhangi birisinin Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin %55 oranındaki hissesini devralmasının, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında, hakim durum yaratmaya veya hakim durumu güçlendirmeye yönelik olarak, rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağına ve bu nedenle başvuru konusu işleme izin verilmesine,

OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

(Rekabet Kurulu'nun 21.07.2005 tarih ve 05-48/681-175 sayılı Kararı)

KARŞI OY GEREKÇESİ

Rekabet Kurulu'nun Türk Telekomünikasyon A.Ş.(T.T.A.Ş.)'nin % 55 oranındaki hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesine dair Kararı'na aşağıdaki belirttiğim nedenlerle katılmamaktayım.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumu'na Yapılacak Ön Bildirimlerde Ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul Ve Esaslar Hakkında Tebliğ"ın 4. maddesi çerçevesinde Rekabet Kurulu görüşünü oluşturan 02.09.2004 tarih ve 04-57/797-M sayılı Karar ile kanaatimce; Kurul'ca Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin özelleştirilmesi konusunda tartışmalı tespitlerde bulunulmuştur. Dünyada mevcut sektör trendinin birleşme ve devralma işlemleri yoluyla daha geniş hizmet paketleri ile daha büyük ölçeklerde teşebbüsler oluşturmak olduğu ortada iken, T.T.A.Ş.'nin mevcut pazarlarda rakiplerinin yalnız Türkiye'de değil aynı zamanda, yurt dışında da olduğunu göz ardı etmemeliyiz. Yurt dışındaki; İtalya Telecom – TIM ve MCI – Verizon birleşmeleri bu gidişatin örnekleridir.

Yukarıda verilen Karar'ın A-1 maddesinde "Kablo TV altyapısının, bu altyapıya ilişkin mülkiyet ve işleme dair tüm haklar ile birlikte en geç Türk Telekom'un devir işlemini takip eden bir yıl süre zarfında tamamlanmak üzere ayrı bir tüzel kişilik haline getirilmesi ve bu tüzel kişiliğin kontrolünün düzenlenmesi" ifadesi ile Kablo TV şebekesi Telekomünikasyon A.Ş.'nin altyapı şebekelerine alternatif, hatta bir ikinci telekomünikasyon altyapısı şebekesi olarak düşünülmüş, bu husus Rekabet Kurulu'nun nihai izin safhası öncesi ve sonrasında kamuoyunda ve basında yanlış algılanmıştır. Niteliği, teknik karakteristikleri, kapasitesi ve teknolojisi itibarıyla Kablo TV, telekomünikasyon altyapı şebekesini ikame edebilecek bir ikinci şebeke değildir. Mevcut kablo TV altyapısının ülkemizdeki büyüklüğü ve erişim kapasitesi de bunu göstermektedir.

Aynı Kurul Kararı'nın A-2 maddesinde "TTNet internet servis sağlayıcılığı faaliyetlerinin en geç Türk Telekom'un devir tarihini takip eden altı aylık süre zarfında tamamlanmak üzere diğer iş birimlerden ayrı bir tüzel kişiliğe kavuşturulması" ifadesi de Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin genel yapısı içinde bulundurulabilecek, diğer bir deyişle, katma değerli benzer hizmetleri gibi bir hizmet olması sebebiyle, kanaatimizce rekabet hukuku bakımından özelleştirme işlemi bağlamında Türk Telekomünikasyon A.Ş.'den internet servis sağlayıcılığı hizmetinin ayrılması bir şart olarak istenmemelidir.

Sektörde mobil telefon şebekesine sahip olmayan bir sabit telefon operatörünün rakipleriyle rekabet etmesi nerede ise imkansız olarak düşünülürken ve Avrupa ülkelerinin birçoğunda bu trend devam ederken, Mobil operatörü (Aycell) elden çıkarılarak rekabet gücünü iyice kaybeden T.T.A.Ş.'nin, kablo TV ve internet hizmetini de elden çıkarması ileriki yıllarda globalleşen rekabette T.T.A.Ş.'ni güçlü teşebbüs olmaktan alıkoyacaktır.

Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin özelleştirme sürecine bakıldığında ayrıca, aşağıdaki hususlarda hatalar yapıldığı tarafımızca tespit edilmiştir. Bu hususlar Kurul'un nihai izin kararı değerlendirmelerinde göz ardı edilmiştir.

- 2813 sayılı Kanun gereğince Rekabet Kurumu, telekomünikasyon sektöründe alacağı tüm kararlar öncesinde Telekomünikasyon Kurulu'nun görüşünü ve teknik düzenlemelerini göz önüne alması gerekirken bu özelleştirme işlemleri sırasında Rekabet Kurumu 2. Teknik Daire'nin görüşüne istinaden sadece, Telekomünikasyon Kurumu, Rekabet ve Tüketici Dairesi'nin görüşü alınmış, Telekomünikasyon Kurulu'nun görüşünü almamıştır.
- Telekomünikasyon Kurumu mevzuatı (406 sayılı Kanun'un 2b maddesi ve Yetkilendirme Yönetmeliği'nin 36/1 fıkrası) dikkate alındığında, Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin sahip olduğu ana telekomünikasyon şebekesinin kullanım hakkının 25 yıllığına; çalışır vaziyette, borçsuz olarak ihalesinin yapılması gerekirken, ihale dokümanından anlaşılması gereken süre konusunda tereddüde düşülmektedir.
- Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin yapılan ihale işlemleri sonunda, varlıklarının tamamının mı devredildiği veya nelerinin devredildiği konusunda belirsizlik vardır. Esas itibarıyla, 406 sayılı Kanun'un 2b maddesine göre, Türk Telekom'un ana telekomünikasyon şebekesi üzerinde sahip olduğu mülkiyet hakkının devri ihale konusu olması gerekirken tüm Türk Telekom A.Ş.'nin varlıkları satışa konu yapılmıştır. Ayrıca, ihale şartnamesinde satış sonrası Telekomünikasyon Kurumu ile yapılan imtiyaz sözleşmesinden hiç bahsedilmeyerek ihale sürecinde eksik bilgilendirme durumuna yol açılmıştır. Bilindiği üzere, imtiyaz

sözleşmesi Telekomünikasyon Kurumu'nca imzalanmadan özelleştirme gerçekleşmemektedir.

- Teknik gereklilikleri belirleyen, ihale teknik şartnamesinin bulunmadığı görülmektedir.

Diğer taraftan, makro bir mülahaza ile, Telekomünikasyon Kurumunca "Fiili Tekel" olduğu tespit edilmiş (11.05.2004 tarih ve 2004/246 sayılı Karar) olan Türk Telekom A.Ş.'nin "Halka Arz" v.b. özelleştirme yöntemleri yerine bir teşebbüse blok satış metodu ile satılmasının yani, bir kamu tekelinin yabancı bir özel tekelin kontrolüne geçmesinin rekabetçi gelişmeleri sınırlayabileceği, hatta telekomünikasyon sektörü alt pazarlarında piyasaya yeni girişleri kısıtlayabileceği, giderek ileriki yıllarda özelleştirmeden beklenen fiyat düşmesi ve kalite iyileşmesi gibi faydaları sağlamayabileceği ve uzun dönemde, tüketici yararına olmayacak sonuçlar doğurabileceği düşüncesinden hareketle Rekabet Kurulu'nca, ön bildirim safhası ve öncesinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığına, T.T.A.Ş.'nin kontrolünü elde edecek bir özel tekel oluşumuna müsaade etmemek amacıyla, blok satış dışındaki yöntemlerle özelleştirmenin yapılmasının daha rekabetçi ortamın tesisi için gerekli olduğunun bildirilmemiş olmasının önemli bir eksiklik olduğunu düşünmekteyim.

Rıfki ÜNAL
Kurul Üyesi